

De kerstvloed van 1717

"In den nacht van 25 op 26 december 1717 woelde de zee op schrikbarende wijze op Nederland en 't naburige Oostfriesland los, waarbij het zeewater meer dan 2 meter hoog over de dijken sloeg en deze daardoor op vele plaatsen doorbraken".

Zo begint het verslag over de kerstvloed van 1717, opgesteld door J. Bakker te Drieborg, die oude kronieken van ooggetuigen heeft geraadpleegd. Uit dit verslag nog enkele citaten:

"... dien vreeselijke stormvloed van 1717, die 3 etmalen achtereen heeft geduurd; gedurende al dien tijd viel het water hoegenaamd niets."

"De toestand was zoodanig, dat velen de standplaats niet meer herkenden, waar hunne huizen hadden gestaan,"

"... en werden 1560 huizen verwoest of zwaar beschadigd."

Deze kerstvloed kostte 2276 mensen, 3200 paarden, 11666 koeien, 21224 schapen, 1305 varkens het leven. Deze cijfers hebben uitsluitend betrekking op de Ommelanden. In Oost-Friesland verdronken 12088 mensen.

Tinallinge is niet gespaard gebleven. Ook hier verdronken mensen en vee en werden huizen beschadigd.

Men kan zich voorstellen dat pachters gedurende jaren niet in staat waren de pacht te betalen. Aangezien pacht voor de kerk de belangrijkste bron van inkomsten was, is het denkbaar dat de financiële toestand van de kerkekas als indirect gevolg van de kerstvloed belangrijk verslechterde. Bovendien hadden de mensen de handen vol aan het weer in orde brengen van hun eigen zaken. Tijd voor het plegen van onderhoud aan het kerkgebouw zal er jaren niet zijn geweest.

De indruk bestaat dat ook de borg Ter Weer van de kerstvloed te lijden heeft gehad. Toen de borg met landerijen in 1719 werd verkocht, bracht het bezit weinig op. Koper werd de familie Alberda van Menkema te Uithuizen. Twee jaar later, in 1721, werd de borg afgebroken en de vrijkomende bouwmaterialen op een boeldag verkocht. Het is mogelijk, dat de familie Alberda van Menkema, gezien de twee jaren die er liggen tussen aankoop en afbraak, eerst nog heeft overwogen om de borg in stand te houden.

De erfgenamen van Pompejus Gruijs hebben in ieder geval geen kans gezien om de borg in stand te houden. Daarvoor was de financiële positie te slecht.

De mensen in Tinallinge hebben nog jaren de herinnering aan de borg en zijn laatste bewoners bewaard. In het al eerder genoemde schrift van Pieter Kruizenga staat het volgende bericht:

"Vroeger was in de kerk te Tinallinge een wapenbord versierd met krijgsmansemblemen van Gruijs. Als krijgsman van hoogen rang werden de wapenrusting als helm, degen en handschoenen achter het lijk gedragen naar de kerk. Voor eenige jaren waren ze er nog aanwezig."

Van der Aa schrijft: "Men bewaart er op het klankbord van den predikstoel een oud zwaard of liever eenen dolk en een paar ijzeren of stalen handschoenen."

Het wapenbord is niet meer en de wapenrusting wordt in een museum in Groningen bewaard, maar daar zal niemand zich realiseren dat deze attributen in Tinallinge indirect een herinnering aan de kerstvloed van het jaar 1717 zijn geweest. Want die herinnering is lang

M. Bootsman, De historie van het kerkgebouw in Tinallinge; 1992
Privé-uitgave Bootsman, Tinallinge

gebleven. In 1828 schrijft schoolmeester Jan Sluurman: "Ik ben van gedachten, dat deze afneming (van de bevolking) voornamelijk sedert het eerste vierde gedeelte der voorgaande eeuw begonnen is, en als oorzaak geef ik hier voor op de algemeene verarming der bezitters van Heerlijkheden door den Kerstvloed van 1717".